KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 22.10.2004
COM(2004) 718 końcowy

2004/0251 (COD)

Wniosek dotyczący

DYREKTYWY PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach w sprawach cywilnych i handlowych

{SEC(2004)1314}

(przedstawiona przez Komisję)

UZASADNIENIE

1. CELE I ZAKRES WNIOSKU

1.1. Cel

1.1.1. Zapewnienie lepszego dostępu do wymiaru sprawiedliwości

Lepszy dostęp do wymiaru sprawiedliwości jest jednym z kluczowych celów polityki unijnej dotyczącej ustanowienia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w której niespójność lub złożoność systemów prawnych i administracyjnych Państw Członkowskich nie powinny uniemożliwiać ani utrudniać poszczególnym jednostkom oraz podmiotom gospodarczym realizowania swoich praw. Koncepcja dostępu do wymiaru sprawiedliwości powinna, w tym kontekście, obejmować wspieranie dostępu zarówno dla jednostek, jak i podmiotów gospodarczych nie tylko do systemu wymiaru sprawiedliwości, lecz także do odpowiednich procesów rozwiązywania sporów.

Proponowana dyrektywa przyczynia się do realizacji tego celu, ułatwiając dostęp do procesów rozwiązywania sporów poprzez dwa rodzaje przepisów. Po pierwsze, są to przepisy mające na celu zapewnienie właściwej współzależności między postępowaniem mediacyjnym a sądowym, poprzez określenie podstawowych wspólnych zasad wspólnotowych obejmujących szereg kluczowych aspektów postępowania cywilnego. Po drugie, mają one na celu zapewnienie sądom Państw Członkowskich odpowiednich narzędzi propagowania stosowania mediacji bez jednoczesnego wprowadzania obowiązku mediacji lub uwarunkowania jej określonymi sankcjami.

Proponowana dyrektywa nie obejmuje przepisów dotyczących procesu mediacji lub powoływania bądź akredytowania mediatorów. Uwzględniając reakcje wywołane zieloną księgą z 2002 roku oraz bieżące wydarzenia na szczeblu krajowym, nie wydaje się, żeby ustawodawstwo było preferowaną opcją polityki w odniesieniu do tego typu przepisów. Wyłączając z niniejszej propozycji środki regulacyjne dotyczące samej procedury mediacyjnej, Komisja starała się i nadal stara się zapewnić wsparcie dla inicjatyw samoregulacyjnych także w niniejszej wnioskowanej dyrektywie.

W trakcie konsultacji nad wstępnym projektem propozycji większość respondentów podpisała się pod koncepcją podejścia ogólnego, nakreślonego w projekcie, do omawianych w nim kwestii, a także do kwestii wyłączonych z zakresu projektu. Do niektórych przepisów wstępnego projektu wprowadzono pewne zmiany, przeważnie o charakterze technicznym, co szerzej omówiono w sekcji 3.

1.1.2. Właściwa zależność pomiędzy postępowaniem mediacyjnym a cywilnym

W niniejszym wniosku zachowano głównie kwestie, które nie mogą być odpowiednio regulowane w drodze rozwiązań opartych na mechanizmach rynkowych. Dotyczy to w szczególności zasad postępowania cywilnego, które mogą mieć wpływ na wykorzystywanie mediacji oraz na jej skuteczność. Okoliczności, w

których może dojść do bezpośredniego oddziaływania pomiędzy mediacją a tradycyjnym postępowaniem cywilnym, to na przykład:

– strony rozważają podjęcie mediacji zaraz po zaistnieniu sporu jako alternatywę dla postępowania cywilnego. Jeśli strony wybiorą mediację i nie dojdą do porozumienia, to po zakończeniu mediacji wszczyna się postępowanie cywilne,

– jeśli w wyniku mediacji zostaje osiągnięte porozumienie, jedna ze stron może tego nie uznać i zażądać mimo wszystko wszczęcia postępowania cywilnego,

– strony wszczynają postępowanie cywilne zaraz po zaistnieniu sporu, bez rozważenia możliwości mediacji.

W chwili obecnej współistnienie mediacji i postępowania cywilnego niesie za sobą szereg niepewnych elementów, które wynikają z rozbieżności w krajowych przepisach dotyczących procedur prawnych lub braku takich przepisów, a które to elementy ujawniają się szczególnie w sytuacjach transgranicznych. Nawet jeśli w danym przypadku mediacja wydaje się najlepszym sposobem rozwiązania sporu, strony wolą tradycyjne postępowanie cywilne właśnie ze względu na istniejące niepewności. Zatem stabilne i przewidywane ramy prawne powinny przyczynić się do zrównania mediacji z postępowaniem sądowym, a przy podejmowaniu przez strony decyzji o wyborze metody rozwiązania sporu liczyć się będą szczegóły stanowiące o specyfice danego sporu. Takie ramy prawne powinny także zabezpieczać stronom możliwość rozwiązywania sporów w drodze postępowania sądowego nawet w sytuacji podjęcia próby mediacji.

1.1.3. Promowanie mediacji

Korzyści płynące ze zwiększenia częstotliwości podejmowania mediacji są związane głównie z samym mechanizmem rozwiązywania sporów, który jest szybszy, prostszy oraz bardziej oszczędny i pozwala na uwzględnienie szerszego zakresu interesów stron oraz daje większą szansę osiągnięcia porozumienia, które zostanie dobrowolnie uszanowane, a także pozwala zachować przyjazne i zrównoważone stosunki między stronami. Komisja wyraża pogląd, że mediacja jako metoda rozwiązywania sporów, a także środek dostępu do wymiaru sprawiedliwości, zarówno dla osób indywidualnych, jak i podmiotów gospodarczych, stanowi niewykorzystany potencjał.

Rola Wspólnoty w bezpośrednim upowszechnianiu mediacji jest z konieczności ograniczona, i jedynym konkretnym środkiem upowszechniania mediacji przewidzianym w propozycji jest obowiązek Państw Członkowskich zezwolenia sądom na proponowanie stronom mediacji. Zapewnienie odpowiednich relacji pomiędzy mediacją a postępowaniem sądowym także przyczyni się do upowszechniania mediacji.

Dążenie do realizacji celów niniejszego wniosku nie może odbywać się w oderwaniu od wszystkich innych aspektów świadczenia usług mediacyjnych. Zatem należy także odnieść się do kwestii jakości usług mediacyjnych, a także, w konsekwencji, do innych przepisów zawartych w niniejszej wnioskowanej dyrektywie, które muszą współgrać na odpowiednim poziomie wzajemnego zaufania Państw Członkowskich w relacjach transgranicznych.

1.1.4. Związek z organizacją systemów wymiaru sprawiedliwości Państw Członkowskich

Jedną z często przytaczanych korzyści częstszego wykorzystywania mediacji jest złagodzenie przeciążenia systemu sądownictwa, co prowadzi do eliminowania opóźnień w rozpatrywaniu spraw oraz oszczędza publiczne pieniądze. Zatem wnioskowana dyrektywa rzeczywiście może przynieść pozytywne skutki, gdyż stawia sobie za cel upowszechnianie mediacji. Z kilku powodów nie jest to jednak jedyny i najważniejszy cel. Po pierwsze, organizacja systemu wymiaru sprawiedliwości znajduje się w zakresie wyłącznej kompetencji Państw Członkowskich Po drugie i najważniejsze, mediacja sama w sobie stanowi wartość jako metoda rozwiązywania sporów, która powinna być łatwo dostępna dla obywateli i podmiotów gospodarczych i której stosowanie zasługuje na upowszechnianie niezależnie od korzyści, jaką ze sobą niesie, a którą jest odciążenie systemu sądownictwa. Komisja nie traktuje mediacji jako alternatywy dla postępowania sądowego, lecz jako jedną z metod rozwiązywania sporów, dostępną w nowoczesnym społeczeństwie, jaka może okazać się odpowiednia dla pewnego rodzaju sporów, lecz, rzecz jasna, nie dla wszystkich. Ponadto należy podkreślić, że dostępność systemu alternatywnego rozwiązywania sporów (ang. ADR) nie może zwalniać Państw Członkowskich z obowiązku utrzymywania wydajnego i praworządnego systemu prawnego, spełniającego wymagania Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, stanowiącej jeden z głównych filarów demokratycznego społeczeństwa.

1.1.5. Ocena wpływu

Wstępną ocenę wpływu niniejszego wniosku przeprowadzono przy okazji rocznej strategii polityki Komisji na rok 2004. Wniosku nie wybrano do przeprowadzenia rozszerzonej oceny wpływu. Wnioskowana dyrektywa ma na celu zwiększenie wykorzystywania mediacji w Unii Europejskiej, co przyniesie korzystne skutki ekonomiczne dzięki obniżeniu kosztów transakcji dla osób indywidualnych i podmiotów gospodarczych, w wyniku szybszego i bardziej oszczędnego rozwiązywania sporów. Mediacja może także przyczynić się do większego zrównoważenia tendencji społeczno-ekonomicznych we wzajemnych stosunkach stron po rozwiązaniu sporu, w przeciwieństwie do raczej destrukcyjnego wpływu procedury rozwiązywania sporu w drodze orzeczeń sądowych. Proces konsultacji oraz inne działania przygotowawcze opisano w załączniku. Jeśli chodzi o inne możliwości opisane we wnioskowanej dyrektywie, są to głównie zasady postępowania cywilnego, którego wyniki nie są możliwe do osiągnięcia przy zastosowaniu innych instrumentów.

1.2. Podstawa prawna

Cel oraz treść wnioskowanej dyrektywy objęta jest art. 65 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, gdyż dotyczy zasad postępowania cywilnego, gdzie przepisy dotyczące jakości i szkoleń w art. 4 pełnią funkcję pomocniczą w stosunku do innych przepisów. Wnioskowana dyrektywa jest niezbędna do zapewnienia należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego w kontekście zagwarantowania jednostkom i podmiotom gospodarczym, korzystającym z czterech swobód, dostępu do mechanizmów rozwiązywania sporów, a także swobody świadczenia i odbierania usług mediacyjnych.

Jak podkreślono w opisie celów niniejszego wniosku, potrzeba podjęcia przez Wspólnotę działań na tym polu wynika z konieczności zagwarantowania pewności prawnej w okresie trwania sporu, bez względu na elementy transgraniczne występujące na którymkolwiek z etapów. Aby zapewnić spójne ramy prawne, należy zatem odnieść się do głównych aspektów w całym łańcuchu możliwych zdarzeń, jakie mogą nastąpić po zaistnieniu sporu, uwzględniając przy tym wszelkie możliwe scenariusze (powodzenie/niepowodzenie mediacji, zawarcie ugody przez strony lub nie itd.).

W kontekście systemu alternatywnego rozwiązywania sporów (ADR) wpływ elementów transgranicznych jest potencjalnie większy niż w przypadku środków dotyczących samego postępowania cywilnego, gdyż zarówno podczas mediacji, jak i następującego po niej postępowania cywilnego należy uwzględnić właściwe czynniki, które mogą zmieniać się w czasie. Na przykład elementy transgraniczne mogą być związane z miejscem zamieszkania lub prowadzenia działalności gospodarczej jednej lub obu stron, miejscem mediacji lub siedzibą właściwego sądu. Umowa o mediacji może podlegać innemu prawu niż prawo właściwe dla pierwotnego stosunku prawnego lub umownego łączącego strony, a zawarta między stronami ugoda może z kolei podlegać prawu jeszcze innego państwa. Postanowienia ugody mogą być egzekwowane w innym Państwie Członkowskim, w zależności na przykład od umiejscowienia aktywów dłużnika w chwili egzekucji.

Jednakże zawężenie zakresu niniejszego wniosku wyłącznie w celu wyeliminowania przeszkód wynikających z występowania elementów transgranicznych czy też ułatwienia rozwiązywania wszelkich sporów zawierających elementy transgaraniczne nie jest wykonalne.

Przy ocenie stosowności mediacji jako metody rozwiązywania konkretnego sporu elementy transgraniczne stanowią jedną z wielu okoliczności branych pod uwagę. Inne okoliczności dotyczą charakteru sporu oraz jego kwestii merytorycznych, a także czynników związanych z kosztami, opóźnieniem czy też szansami powodzenia. Upowszechnianie mediacji dla tego typu sporów wykazujących elementy transgraniczne byłoby zatem kwestią arbitralną i stwarzałoby ryzyko dyskryminacji, gdyż sądy proponowałyby podjęcie mediacji wyłącznie na podstawie umiejscowienia siedziby stron. Tego typu ograniczenie niewątpliwie pociągnęłoby za sobą znaczne zmniejszenie praktycznego wpływu wnioskowanej dyrektywy. Uzależniając kwestię stosowania zasad postępowania cywilnego, zawartych we wnioskowanej dyrektywie, od istnienia elementów transgranicznych prowadziłoby zatem do jeszcze większej niepewności prawnej. Z drugiej strony, takie ograniczenie może pozostawić decyzję o zastosowaniu dyrektywy w rękach stron, które mogłyby wprowadzić elementy transgraniczne poprzez własny wybór mediatora lub właściwości sądowej, aby odnieść korzyści z zasad określonych w dyrektywie.

Wnioskowana dyrektywa stanowi istotną część ram prawnych dla usług mediacji we Wspólnocie, gdyż dotyczy swobody świadczenia usług w innym Państwie Członkowskim, a także swobody odbioru usług. Ograniczenie jej zakresu do wymiaru transgranicznego prowadziłyby do stworzenia dwóch równoległych systemów prawnych, być może nawet o różnych standardach świadczenia i odbioru usług mediacyjnych, co pociągnęłoby za sobą ryzyko dyskryminacji usługodawców i usługobiorców. To z kolei byłoby sprzeczne z zasadami rynku wewnętrznego oraz

działaniami Wspólnoty mającymi na celu uproszczenie ram regulacyjnych dla osób indywidualnych oraz podmiotów gospodarczych.

W podsumowaniu Komisja stwierdza, że wprowadzenie konkretnego warunku dotyczącego skutków transgranicznych wypaczałoby cel wnioskowanej dyrektywy i byłoby wbrew zasadom prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego. Dyrektywa winna zatem dotyczyć wszystkich sytuacji, bez względu na istnienie elementów transgranicznych w momencie mediacji czy postępowania sądowego.

1.3. Pomocniczość i proporcjonalność

Mając na uwadze potrzebę pewności i przewidywalności prawnej w sytuacji współistnienia mediacji i postępowania cywilnego w sytuacjach wykazujących elementy transgraniczne oraz potrzebę zapewnienia prawidłowości funkcjonowania rynku wewnętrznego dla świadczenia i odbioru usług mediacji, Państwa Członkowskie nie są w stanie zrealizować w sposób zadowalający celów niniejszego wniosku. Środki podjęte na szczeblu wspólnotowym będą skuteczniejsze w porównaniu z indywidualnymi inicjatywami poszczególnych Państw Członkowskich dzięki spójności oraz ustanowieniu określonych i ujednoliconych zasad dotyczących sytuacji zarówno transgranicznych, jak i krajowych.

Przepisy określone we wniosku są ściśle ograniczone do tego, co absolutnie konieczne do osiągnięcia celów. Jako najodpowiedniejszy instrument wybrano dyrektywę, gdyż przepisy zostały zaprojektowane z myślą o osiągnięciu określonych celów, natomiast środki ich realizacji pozostawiono do uznania Państw Członkowskich. Ponadto wniosek ogranicza się do kwestii, które mogą być rozwiązane jedynie na drodze legislacyjnej, natomiast kwestie, dla których można zastosować rozwiązania rynkowe, zostały wyłączone z zakresu przedmiotowego.

2. TŁO PROPOZYCJI, KONSULTACJE ZE STRONAMI ZAINTERESOWANYMI ORAZ UWAGI NA TEMAT NAJWAŻNIEJSZYCH PRZEPISÓW

Dokument roboczy załączony do niniejszego wniosku szerzej omawia powyższe zagadnienia.

2004/0251 (COD)

Wniosek dotyczący

DYREKTYWY PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach w sprawach cywilnych i handlowych

PARLAMENT EUROPEJSKI ORAZ RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 61 lit. c) oraz art. 67 ust. 5 tiret drugie,

uwzględniając wniosek Komisji[1],

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego[2],

działając zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu[3],

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Wspólnota postawiła sobie za cel utrzymanie i rozwój przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, zapewniającej swobodny przepływ osób. W tym celu Wspólnota przyjmuje między innymi środki w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych, niezbędne do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

(2) Posiedzenie Rady Europejskiej w Tampere w dniach 15 i 16 października 1999 r. wezwało do ustanowienia przez Państwa Członkowskie alternatywnych, pozasądowych procedur z myślą o lepszym dostępie do wymiaru sprawiedliwości w Europie.

(3) Rada przyjęła wnioski na temat alternatywnych metod rozwiązywania sporów w ramach prawa cywilnego i handlowego w 2000 r., stwierdzając, że ustanowienie podstawowych zasad w tym obszarze stanowi istotny krok w kierunku umożliwienia prawidłowego rozwoju i funkcjonowania pozasądowych procedur rozwiązywania sporów w sprawach cywilnych i handlowych, co ma jednocześnie uprościć i usprawnić dostęp do wymiaru sprawiedliwości.

(4) W 2002 roku Komisja Europejska zaprezentowała zieloną księgę, uwzględniając aktualną sytuację, jeśli chodzi o system ADR w Europie oraz inicjując szeroko zakrojone konsultacje z Państwami Członkowskimi i stronami zainteresowanymi na temat ewentualnych środków promocji mediacji.

---

1 Dz.U. C , […], str. .
2 Dz.U. C , […], str. .
3 Dz.U. C , […], str. .

(5) Zapewnienie lepszego dostępu do wymiaru sprawiedliwości, stanowiące cel w ramach polityki Unii Europejskiej dotyczącej ustanowienia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, winno obejmować także dostęp do sądowych oraz pozasądowych metod rozwiązywania sporów. Niniejsza dyrektywa powinna przyczynić się do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego, w szczególności jeśli chodzi o świadczenie i odbiór usług mediacyjnych.

(6) Mediacja może stanowić oszczędną i szybką metodę pozasądowego rozwiązywania sporów w sprawach cywilnych i handlowych, dzięki możliwości dostosowania się do indywidualnych potrzeb stron. Ugody zawierane w drodze mediacji będą dobrowolnie egzekwowane i najprawdopodobniej przyczynią się do utrzymania przyjaznych i zrównoważonych stosunków pomiędzy stronami. Tego typu korzyści stają się jeszcze bardziej widoczne w sytuacjach z elementami transgranicznymi.

(7) Przepisy ramowe, w szczególności dotyczące kluczowych aspektów postępowania cywilnego, są zatem niezbędne do promowania mediacji i zapewnienia, aby strony korzystające z mediacji mogły polegać na przewidywalnych ramach prawnych.

(8) Niniejsza dyrektywa winna także dotyczyć postępowań, w których przynajmniej dwie strony sporu korzystają z pomocy mediatora w celu osiągnięcia polubownego porozumienia, a pomijać postępowania, w których wyniku zapada odgórne orzeczenie dotyczące rozwiązania sporu, takie jak arbitraż, postępowanie u rzecznika praw obywatelskich czy rzecznika praw konsumentów, rozstrzygnięcie przez biegłego lub też postępowania prowadzone przez organy wydające oficjalne zalecenia, bez względu na ich prawną moc wiążącą.

(9) Konieczne także jest zachowanie minimalnego poziomu zgodności zasad postępowania cywilnego, jeśli chodzi o wpływ mediacji na okresy ograniczenia oraz sposób ochrony poufności mediatora w toku następującego po mediacji postępowania sądowego. Należy także uwzględnić możliwość skierowania stron przez sąd do mediacji, przy zachowaniu zasady dobrowolności mediacji.

(10) Mediacji nie należy postrzegać jako gorszej alternatywy dla postępowania sądowego tylko dlatego, że ugoda uzależniona jest od dobrej woli obu stron i chęci jej wyegzekwowania. Zatem wszystkie Państwa Członkowskie winny zapewnić procedurę umożliwiającą potwierdzenie ugody w formie orzeczenia sądowego, decyzji lub innego instrumentu stosowanego przez sąd lub organ władz publicznych.

(11) To umożliwi odpowiednie uznanie i traktowanie ugody oraz jej egzekucję na terenie Unii na warunkach określonych przez instrumenty wspólnotowe w odniesieniu do obopólnego uznania i egzekwowania orzeczeń i decyzji.

(12) Aby zapewnić konieczne zaufanie w stosunkach Państw Członkowskich jeśli chodzi o poufność, zawieszenie okresów ograniczenia, a także uznawanie i egzekwowanie ugody, należy wdrożyć odpowiednie i skuteczne mechanizmy kontroli jakości w stosunku do świadczenia usług mediacyjnych oraz szkolenia mediatorów.

(13) Takie mechanizmy i środki, określone przez Państwa Członkowskie i przewidujące możliwość skorzystania z rozwiązań rynkowych, winny mieć na celu utrzymanie elastyczności w procesie mediacji oraz poszanowanie autonomii stron. Komisja wspiera samoregulacyjne środki na poziomie wspólnotowym poprzez na przykład

opracowanie europejskiego kodeksu postępowania, uwzględniającego kluczowe aspekty procesu mediacji.

(14) W obszarze ochrony konsumenta Komisja przyjęła w 2001 r. oficjalne zalecenie[4] ustanawiające minimalne kryteria jakościowe, jakie organy pozasądowe uczestniczące w polubownym rozwiązywaniu sporów konsumenckich winny proponować stronom. Zaleca się także, aby mediatorzy oraz organizacje, o których mowa w zaleceniu, respektowały te zasady. W celu skutecznego rozpowszechnienia informacji na temat takich organów Komisja tworzy bazę danych systemów pozasądowych uznawanych przez Państwa Członkowskie jako respektujące zasady określone w zaleceniu.

(15) Dyrektywa szanuje prawa podstawowe oraz zasady uznane w szczególności w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej. W szczególności ma ona na celu zapewnienie pełnego respektowania prawa do uczciwego procesu, uznanego w art. 47 Karty.

(16) Ponieważ Państwa Członkowskie nie mogą w sposób skuteczny zrealizować celów niniejszej dyrektywy, biorąc pod uwagę skalę skutków działania oraz lepszą realizację tychże celów na poziomie wspólnotowym Wspólnota może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną we wspomnianym artykule, dyrektywa nie wychodzi poza to, co konieczne do osiągnięcia wspomnianych celów.

(17) [Zgodnie z art. 3 Protokołu w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej oraz Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską Zjednoczone Królestwo i Irlandia poinformowały o swoim zamiarze przyjęcia i zastosowania niniejszej dyrektywy. / Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej oraz Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską Zjednoczone Królestwo i Irlandia nie biorą udziału w przyjęciu niniejszej dyrektywy i nie jest ona wiążąca dla tych Państw Członkowskich.]

(18) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu w sprawie stanowiska Danii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej oraz Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską Dania nie bierze udziału w przyjęciu niniejszej dyrektywy i nie jest ona nią związana ani zobowiązana do jej stosowania,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1 – Cel i zakres

1. Celem niniejszej dyrektywy jest ułatwienie dostępu do rozwiązywania sporów poprzez promowanie mediacji oraz zapewnienie właściwej relacji między postępowaniem mediacyjnym a sądowym.

2. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych.

---

[4] Zalecenie Komisji z dnia 4 kwietnia 2001 r. o zasadach stosowanych przez organy pozasądowe do polubownego rozstrzygania sporów konsumenckich (Dz.U. L 109 z 19.4.2001, str. 56).

3. W niniejszej dyrektywie „Państwo Członkowskie” oznacza Państwa Członkowskie, z wyłączeniem Danii.

Artykuł 2 – Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

a) „mediacja” oznacza proces, bez względu na jego nazwę lub określenie, w którym przynajmniej dwie strony sporu korzystają z pomocy strony trzeciej w celu osiągnięcia porozumienia dotyczącego rozwiązania sporu, bez względu na to, czy proces ten zapoczątkowały strony, zaproponował lub orzekł sąd, czy też określiło prawo krajowe Państwa Członkowskiego.

Termin ten nie obejmuje działań podejmowanych przez sędziów w celu rozwiązania sporu w toku postępowania sądowego dotyczącego tego sporu;

b) „mediator” oznacza osobę trzecią prowadzącą mediację, bez względu na jej nazwę lub zawód wykonywany w danym Państwie Członkowskim oraz sposób jej wyznaczenia lub formę zwrócenia się o poprowadzenie danej mediacji.

Artykuł 3 – Skierowanie do mediacji

1. Sąd, do którego została wniesiona sprawa, może, jeśli jest to właściwe oraz po uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, zachęcić strony do skorzystania z mediacji w celu rozwiązania sporu. Sąd może także zawsze zwrócić się do stron o uczestnictwo w sesji informacyjnej na temat stosowania mediacji.

2. Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla ustawodawstwa krajowego, które nakłada obowiązek mediacji lub uzależnia ją od zachęt czy sankcji, bez względu na to, czy rozpoczęło się już postępowanie sądowe, pod warunkiem że takie ustawodawstwo nie utrudnia stosowania prawa do dostępu do wymiaru sprawiedliwości, w szczególności w sytuacjach, gdzie jedna ze stron jest rezydentem w innym Państwie Członkowskim, niż mieści się sąd.

Artykuł 4 – Zapewnienie jakości mediacji

1. Komisja oraz Państwa Członkowskie promują i wspomagają opracowywanie i przestrzeganie na zasadzie dobrowolności kodeksów postępowania przez mediatorów oraz organizacje świadczące usługi mediacji, zarówno na poziomie wspólnotowym, jak i krajowym, a także inne skuteczne mechanizmy kontroli jakości świadczenia usług mediacji.

2. Państwa Członkowskie promują i wspierają szkolenia mediatorów w celu umożliwienia stronom sporu dokonania wyboru mediatora, który będzie w stanie poprowadzić skutecznie mediację zgodnie z oczekiwaniami stron.

Artykuł 5 – Egzekwowanie ugody

1. Państwa Członkowskie zapewniają, na wniosek stron, możliwość potwierdzenia osiągniętej ugody w formie orzeczenia, decyzji lub innego instrumentu sądowego bądź też w innej formie przez sąd bądź organ władzy publicznej, nadający jej rygor wykonalności w sposób zbliżony do orzeczenia wydanego na mocy prawa krajowego, pod warunkiem że ugoda nie stoi w sprzeczności z prawem europejskim lub prawem krajowym Państwa Członkowskiego, w którym o to wnioskowano.

2. Państwa Członkowskie informują Komisję o sądach oraz organach władzy publicznej właściwych do przyjęcia wniosku zgodnie z ust. 1.

Artykuł 6 – Dopuszczalność dowodów w cywilnym postępowaniu sądowym

1. Mediatorzy, a także inne osoby zaangażowane w zarządzanie procesem mediacji, nie będą zeznawać ani dostarczać dowodów w sądowym postępowaniu cywilnym w żadnej z poniższych kwestii:

   a) zaproszenie przez stronę do zaangażowania się w mediację lub chęć strony uczestniczenia w mediacji;

   b) wyrażone przez stronę w trakcie mediacji poglądy lub propozycje dotyczące ewentualnego rozwiązania sporu;

   c) oświadczenia lub przyznania się strony w toku mediacji;

   d) wnioski mediatora;

   e) fakt wyrażenia przez stronę chęci przyjęcia propozycji mediatora w sprawie rozwiązania sporu;

   f) dokument przygotowany wyłącznie na potrzeby mediacji.

2. Ustęp 1 obowiązuje niezależnie od formy wspomnianej informacji lub dowodu.

3. Sąd lub inny organ wymiaru sprawiedliwości nie nakaże ujawnienia informacji, o których mowa w ust. 1, w toku sądowego postępowania cywilnego, a jeśli informacje te zostały wniesione jako dowód z naruszeniem ust. 1, dowód ten nie zostanie dopuszczony. Niemniej jednak takie informacje mogą zostać ujawnione lub dopuszczone jako dowód:

   a) w zakresie wymaganym do realizacji lub wyegzekwowania ugody osiągniętej bezpośrednio w wyniku mediacji;

   b) w ramach nadrzędnych przesłanek polityki publicznej, w szczególności gdy jest to konieczne do zapewnienia ochrony dzieciom lub zapobieżenia powstaniu szkód dla zdrowia fizycznego lub psychicznego osób; lub

   c) za zgodą mediatora i stron.

4. Przepisy w ust. 1, 2 i 3 stosuje się bez względu na to, czy postępowanie sądowe dotyczy sporu, który jest lub był przedmiotem mediacji.

5. Z zastrzeżeniem ust. 1 dowód, który mógłby zostać dopuszczony w postępowaniu sądowym, nie staje się niedopuszczalny z powodu wykorzystania go w mediacji.

Artykuł 7 – Zawieszenie okresów ograniczenia

1. Bieg okresu stosowania określonych środków lub okresów ograniczenia, dotyczących roszczenia będącego przedmiotem mediacji, zawiesza się, po zaistnieniu sporu, z dniem:

   a) wyrażenia zgody przez strony na mediację;

   b) nakazu podjęcia mediacji przez sąd; lub

   c) powstania obowiązku mediacji zgodnie z prawem krajowym Państwa Członkowskiego.

2. W przypadku zakończenia mediacji bez osiągnięcia ugody następuje wznowienie okresu z chwilą zakończenia mediacji, w której wyniku nie osiągnięto ugody, począwszy od momentu gdy jedna lub obie strony bądź mediator ogłoszą zakończenie mediacji lub faktyczne wycofanie się z niej. Okres ten może zostać w każdym przypadku przedłużony przynajmniej o jeden miesiąc od dnia wznowienia biegu okresu, z wyjątkiem okresu, w trakcie którego należy wnieść sprawę do sądu w celu zapobieżenia unieważnieniu lub odwołaniu środków tymczasowych lub podobnych.

Artykuł 8 – Przepisy wykonawcze

Komisja publikuje informacje na temat właściwych sądów oraz organów władz podane przez Państwa Członkowskie zgodnie z art. 5 ust. 2.

Artykuł 9 – Transpozycja

1. Państwa Członkowskie wprowadzają w życie, najpóźniej do dnia 1 września 2007 r., przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do zapewnienia zgodności z niniejszą dyrektywą i niezwłocznie powiadamiają o tym Komisję.

2. Przyjęte przez Państwa Członkowskie przepisy powinny zawierać odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie to powinno towarzyszyć ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określane są przez Państwa Członkowskie.

Artykuł 10 – Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 11 – Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia

W imieniu Parlamentu Europejskiego	*W imieniu Rady*
Przewodniczący	*Przewodniczący*